Uluslararası Askerî Görevlerde Yabancı Dil Gereksinimlerinin Karşılanması için Askerî Görev-Amaçlı Yabancı Dil Eğitim Programlarının Geliştirilmesi[1]

Dr. Hidayet TUNCAY

I.Giriş

Bu çalışma iki ana başlıktan oluşmaktadır ve iki temel noktaya dayanmaktadır. İlki, Askerî Görev-Amaçlı Yabancı Dil Eğitimi (**AGAYDE**), ikincisi ise, yabancı dil öğrenen Askerî Eğitimli Yetişkinler (**AEY**)dir. Ancak asıl çalışma konumuz daha çok AGAYDE'dir. Bu maksatla AGAYDE'nin tüm yönleriyle ele alınabilmesi için Silâhlı Kuvvetlerdeki yabancı dil eğitimine değinmek yerinde olacaktır. Yabancı Dil Eğitimi henüz Silâhlı Kuvvetlerde görev-amaçlı eğitime pek yer verilmemiştir, fakat temel dil becerilerine yönelik eğitim halen sürdürülmektedir.

Değişen dünya koşullarında ve yabancı dil gereksinimlerinin artmasından dolayı özel ve görev amaçlı yabancı dil eğitimine artan oranda gereksinim duyulmaktadır. Görev Amaçlı Yabancı Dil Eğitimi (**GAYDE**)'nde "görev" sözcüğü bu çalışmada askerî personel tarafından ulusal ve uluslararası alanda değişik maksatlarda icra edilen görevler olarak nitelendirilebilir. Bu bağlamda görev[2]sözcüğü kavram olarak Askerî Eğitimli Yetişkinlerin ulusal ve uluslararası alanda alacakları görevleri ve görev kapsamları ile özelliklerini de kapsamaktadır. Bu konuya ileriki bölümlerde genişçe yer verilecektir. Bu koşullar altında, tabiî ki Richard (1990)'ın aşağıda verilevek olan görev-amaçlı[3]program türü bizim ele alacağımız GAYDE'den oldukça farklıdır. Ancak, bu program türleri bugün nasıl bir program içeriği ile uğraşmakta olduğumuzu göstermesi bakımından faydalı olacaktır:

1. *Yapısal (başlıca gramer ve cümle çerçevesinde düzenlenir).*
2. *İşlevsel (tanımlama, düzeltme, rapor verme ve bildirme gibi iletişimsel işlevler çerçevesinde düzenlenir).*
3. *Kavramsal (zaman, nitelik ve durum gibi konsepte dayalı kategoriler çerçevesinde düzenlenir).*
4. *Konuya dayalı (sağlık, yiyecek, giyim gibi konu ve fikirler etrafında düzenlenir).*
5. *Duruma dayalı (alışveriş, banka, süpermarket gibi konularla ilgili olan konuşma ortamları çerçevesinde düzenlenir).*
6. *Becerilere dayalı (sıradan konuşmaları dinlemek, bilgi edinmek için dinlemek ve anlamı kavramak için dinlemek gibi beceriler çerçevesinde düzenlenir).*
7. *Görev ya da faaliyete dayalı (harita çizimi, yön bulma, direktiflerin izlenmesi gibi faaliyetler çerçevesinde düzenlenir).* Richard (1990:9)

Yukarıdaki görev ya da faaliyete dayalı program, işlenecek konuların içerisinde takip edilecek görevleri ya da faaliyetleri içermektedir. Halbuki, bizim bu bildiride ele alacağımız askeri görevler ise, askeri personelin askeri amaçlarla atanacağı/gönderileceği ve yürüteceği görevleri ve görev yerlerini kapsamaktadır.

Askerî görevlere atanacak yetişkinlerden bahsedecek olursak, bu kişiler bir yabancı dili hem genel hem de askeri amaçlar için öğrenecek olan personeldir ve öğrendikleri bu dili görevleri boyunca kullanma durumundadırlar. Ayrıca, görevlerin amaçları doğrultusunda yabancı dili öğrenmeleri bakımından, yetişkinlerden ve özelliklerinden bahsetmek oldukça önemlidir. Buna bağlı olarak yetişkinlerşn görev amaçları doğrultusunda böylesi bir yabancı dil eğitim programının oluşturulması iki tür iletişim amacına dayandırılabilir: **yazılı ve sözlü yeterlik**. Gardner (1991) iletişimi yeterlik açısından açıklarken, *dil edinimi öteki bireylerle iletişimi açık bir şekilde gerektirdiği için, kimi dil yeterliği ile ilgili olarak sosyal ve dışa dönüklük gibi boyutların beklenmesinin son derece olağan olduğunu* (15) belirtmektedir. Bu bağlamda, sosyal ve dışa dönüklük, askeri görevlerin yürütüldüğü ortam ve görevler manasında algılanabilir.

Bir diğer önemli husus, görev amaçlarının belirlenmesi için dil öğretimnin asketi hedefleri doğrultusunda çok geniş bir gereksinim çözümlemesi yapılacaktır. Bu nedenle, aşağıdaki bölüm görev amaçları doğrultusunda askeri yetişkinlere yabancı dil eğitimi verilmesi ve gereksinim çözümlemesi gibi hususları kapsayacaktır.

---

[1] *Bu bildiri **Ege Üniversitesi'nde (İzmir-Türkiye) düzenlenen X. Dilbilim Kurultayında (22-24 Mayıs 1996) sunulmuş ve Kurultay Bildiri Kitapçığı'nda yayınlanmıştır (1997)***

[2] "Görev" sözcüğü bu bildiride ingilizce "Task" sözcüğü karşılığında ele alınmıştır.

[3] Richard bu bağlamda görev sözcüğünü dil öğretim olgusu içinde bir faaliyet olarak değerlendirmiştir. Ayrıca bildiride ele alınan tüm göndermeler orjinalinden çevirilerek alınmıştır.

II.Askeri Görev-Amaçlı Yabancı Dil Eğitimi ve Askeri Eğitimli Yetişkin Öğrenciler

"Yetişkin" sözcüğü görev-amaçlı yabancı dil proğramlarında eğitim görecek askeri yetişkinleri kapsamaktadır. Yetişkinler bu bağlamda önceden belirlenecek personel olup, ulusal ve uluslararası görevlere gönderilecek ve verilen yabancı dil eğitimiyle bu görevleri yürütecek değişik rütbedeki kişilerdir. Yetişkinlerden, gerek görev amaçları doğrultusunda olsun, gerekse yabancı dil yeterlik seviyeleri bakımından her iki amaç için de bir yabancı dili çok iyi öğrenmeleri beklenmektedir. Konuyla ilgili olarak, Gardner (1991)'da öne sürdüğü gibi *dil öğrenen bir kişinin en iyi tanımı, çoğunlukla dilin aktif kullanımını yapan, iyi tahminde bulunabilen ve fırsatları değerlendiren istekli bireyler(Rubin, 1975;Stern, 1975)* (15) şeklinde belirlenebilir. Bu nedenle, AEY'ler temel dil becerilerini elde etmiş ve GAYDE için gerekli olan yeterlik seviyesine ulaşmış (en az orta seviye) yabancı dil eğitiminden geçirilmiş personel olacaktır.

Bir diğer önemli husus ise, herhangi bir yabancı dil eğitim proğramının düzenlenmesinde yabancı dil eğitim stratejilerinin belirlenmesidir denilebilir. Buna bağlı olarak, yabancı dil öğrenem stratejileri için Oxford, Nyikos ve Crookall (1987) tarafından askeri eğitim proğramına dahil olan genç yetişkinler için kapsamlı bir araştırma yaplımış olup şu beş temel faktör belirlenmiştir:

Genel çalışma alışkanlıkları
İşleve dayalı uygulama
Konuşma ve anlamlı iletişim kurma
Bağımsız çalışma alışkanlığı ve uygulama ile
Öteki zihinsel unsurlar (Gardner, 1991:13)

Hiç şüphesiz bu temel faktörler, dil öğrenimi, yeterlik ve görev amaçları doğrultusundyabancı dil öğreniminin öteki özellikleri açısından gerektiğinde artırılıp geliştirilebilir. Burada asıl sorun, askeri görev amaçları kapsamında uygulanacak dil öğretiminde metodun ne olacağı sorusudur. Bu nedenle, AEY'lerin çalışma stratejileri belirlenip, yabancı dil öğrenim stratejileri ile karşılaştırarak uygun bir dil öğrenim stratejisi saptanabilir. Ayrıca, GAYDE'ni meydana getirmek için çok önemli bir safha olan gereksinimlerin belirlenip çözümlenmesi, proğramın oluşturulmasınd yardımcı olacaktır. Çünkü, gereksinim çözümlemesi, kurs proğramlarının oluşturulmasından önce, kursun kapsam, süre, seviye ve istenen dil becerileri konusunda etken faktör olacaktır. Öteyandan, yaygın olarak gözlemlendiği ve Gardner (1991)'ın da belirttiği gibi *yetşkinler, kendi problemlerinin çözümüne yardımcı olacak düşüncesiyle, bu nedenden dolayı, ürretken olsun ya da olmasın, dil öğretim stratejilerine farklı stratejilerle yaklaşmaktadırlar* (13-14). Bu nedenle her farklı görev için oluşturulacak kısa ya da uzun süreli GAYDE kursu, hem kursiyerleri hemde proğramı yapan ve yürüürlüğe koyan kişileri bu değişik stratejileri göz önüne alarak düşünmeye itmektedir. Ancak, yetişkinlerin her durmda kendi dil öğrenim stratejilerini geliştirdikleri de bilinen bir gerçektir.

Özel askeri-amaçlar için dil öğrenimine gelince, hedef dilin, görevlerin her aşamasında bir iletişim aracı olarak kullanılacağı bilinmekedir. Sözü edilen görevlerin sayısı son derece fazla olabilir ancak, bu görevler AEY'lerin mesleki yaşamları boyunca yürütebilecekleri olası görevlerdir. Öyleki, yabancı ülkelerdeki görevler, sadece yabancı dil becerilerinin salt kullanımını değil, aynı zamanda görevlerin de her yönüyle yerine getirilmesini ve uygulanmasını gerektirebilir[4]. Bu bağlamda görevleri yurtiçi ve yurtdışı diye ikiye ayırabiliriz. Görevler bağlı olarak, görev türleri, dil öğretim proğramının türü ve düzenlenmesi kadar, dil kodu ve uygulamasının belirlenmesinde yardımcı olacak etken bir faktördür (Yalden, 1984)[5]. Uluslararası ve askerî alandaki güncel gelişmelerin ışığında Askerî Görevlerin türlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz. Şurası unutulmamalı ki bu görev türleri ve yerleri her zaman değişime açıktır ve uygulaması belirlenecek hedefler doğrultusunda daima değişim gösterebilir:

a. Çokuluslu barış gücü görevleri
b. Ortak barış harekâtı ve tatbikatlar
c. Birleşik müttefik karargâh görevleri
d. NATO ve Birleşmiş Milletler Barış Güçleri
e. Silâhlanma ve silâhların azaltılması görüşmeleri
f. AKKA ve AGİK görevleri[6]

[4] Burada asıl vurgulanmak istenen unsur, öğretilen hedef dilin kural ve prensiplerinin daha çok pratikte uygulanması nın düşünülmesi gerekmekte ve görevlerin özelliğine göre dilin önplana çıkan becerisinin vurgulanması esas alınmalıdır.

[5] Brumfit, 1984a *Communicative Methodology in Language Teaching*.

[6] AKKA-Avrupa Konvansiyonel Kuvvet Antlaşması; AGİK-Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı. Bu görevlere askerî statüde görevli gerektiğinde konuyla ilgili eğitim verilerek gönderilebilir.

g. Çokuluslu tatbikat gösteri ve faaliyetleri
h. Yurtiçi ve uluslararası NATO ve Birleşmiş Milletler karargâh görevleri
i. Ulusal ve uluslararası diğer kısa ve uzun süreli geçici görev ve faaliyetler
j. Yurtdışı daimî görevler (Askerî Ateşe, irtibat subaylığı, proje subayı, vb.)
k. Kısa ve uzun dönem meslekî kuralar
l. Uluslararası askerî gözlemci statüsünde görev ve faaliyetler

Yukarıda saydığımız görevlerin birçoğuna gerektiğinde askerî personel gönderilebilir ve göreve başlamadan önce gerekli dil eğitimini vermek kaçınılmazdır. Ayrıca bu görevler, yürütülen askerî faaliyetlerin kapsamı ve amacı doğrultusunda artırılabilir, tabiî ki bu da ayrı bir çalışmayı gerektirecektir. Asıl önemlisi görevlerin türü, yeri, kapsamı, süresi ve amacına bağlı olarak yabancı dil gereksinim boyutu değişebilir ve programlar da buna göre düzenlenerek askerî personel bu doğrultuda eğitilebilir. Bu maksatla, personel kendi arasında bir iletişim diline[7]- yani bu görevi yürüten değişik ülke ve kültürel geçmişe mensup üyelerin aralarında hedef dilde sözlü ve yazılı iletişim için kendilerine yardımcı olacak iletişim dili- farklı anadil birikimiyle ve uluslardan gelen askerî personelin aralarında iletişim kurmak ve görevlerin yürütülmesini sağlamak için gereksinim duymaktadır. Bu bağlamda diyelim ki İngilizce iletişim dili olarak esas alınsın ve farklı kökenden farklı birikimle gelen askerî yetişkinler kendilerini geliştirsinler. Öncelikle iletişim dilini/interlanguage kullanacaklardır. Zira araştırması henüz yapılmamış ve çözümsüz bırakılmış olan bir diğer konu da budur. Öte yandan, iletişim eksikliği ve yanlış anlamalara bağlı olarak zaman zaman beklenmedik sonuçlar meydana gelebilmektedir.

Sözü edilen görevlerle ilgili olarak öğretilecek konuların türleri, hedefleri ve süresi, programda yer verilecek dil becerileri, vb., gibi hususlar ele alınıp tartışılması programın oluşturulmasından önce son derece önemlidir. Bu nedenle, yukarıdaki hususları gerektiği gibi değerlendirebilmek, bizim daha iyi bir program oluşturmamızı ve GAYDE'nin en iyi şekilde yürütülebilmesini sağlamak için hem uygulamaya yönelik hem de detaylı bir Gereksinim Çözümlesine önemli ölçüde yer ayırmak gerekmektedir.

III.Gayde için Gereksinim Çözümlemesi

GAYDE'yi takip edecek askerî yetişkinlerin gereksinim çözümlemesi, program dizaynında öncelikli ilk adımdır. Böylesi bir gereksinim çözümlemesi akademik seviyede olmayabilir ama kurların ve kurs içeriğinin planlanmasına yeteri kadar yardımcı olabilir. İlk olarak benzerî görevleri, değişik zaman ve şekillerde yürütmüş olan AEY'ler, temel gereksinim ve görevlerin gerektirdiği önemli hususları belirlemede bize yardımcı olabilir. Burada sözü edilen AEY'ler askerî karargâhlar, özel görevler ve askerî tatbikatlar gibi görevlerde bulunmuş olabilir. Daha da önemlisi, GAYDE doğrultusunda sadece görevler için değil aynı zamanda görev ortamları ve askerî durumları da içeren detaylı bir gereksinim çözümlemesi yapılması yerinde olacaktır. Bu nedenle, genel anlamda gerçek bir gereksinim çözümlemesinden şu amaçlara hizmet etmesi beklenmektedir:

1. *Öğrenciler, öğretmenler, idareciler ve planlama grubunu oluşturan kişilerin katılımıyla dil programlarımızı oluşturmak, düzenlemek ve içeriğine daha geniş bir girdi sağlamak maksadıyla belirli bir sıra, düzen oluşturmak.*
2. *Dil programlarında içeriğin, hedeflerin ve amaçların geliştirilmesinde düşünülen genel ve özel dil gereksinimlerini belirlemek.*
3. *Programların yapılmasında, değerlendirilmesinde ve gözden geçirilmesinde temel oluşturabilecek bilgiyi sağlamak.*(Richards 1990: 1-2)

Esas olarak, bilindiği gibi özel amaçlı program geliştirme alanında gereksinim çözümlemesinin etkisi daima büyük olmuştur. Bu amaçla, GAYDE de gereksinim çözümlemesinde öngörülen hususların ve hedeflerin belirlenmesinde bize yardımcı olacaktır. Ancak, bizim burada üzerinde duracağımız gereksinim çözümlemesi, askerî faaliyetlerin yürütülmesinde görevlerin gerektireceği olası dil gereksinimlerini ve görev özelliklerini kapsayacak farklı bir çalışma olacaktır. Aşağıdaki tablo, öngörülen görev amaçlı programların ana unsurlarını oluşturacak gereksinim çözümlemesini hedeflemektedir:

[7] Bu çalışmada *interlanguage* iletişim dili olarak alınmıştır.

Tablo 1: Gayde için Gereksinim Çözümlemesinde İzlenecek Yol

GEREKSİNİMLER		
GÖREVLERE İLİŞKİN (GÖREV)	**KURULUŞA İLİŞKİN (KURUMSAL)**	**DİLE İLİŞKİN (DİL)**
Türleri	Hedefler	GAYDE seviyeleri
Özellikleri	Talepler	Bağlantılı beceriler
Analizleri	Kapsam ve kaabiliyetler	İçerik ve işlevler
Gereklilikleri	Beklentiler	Terimsel gereksinimler
Hedef dil seviyesi	Personel eğitimi	Kısaltmalar ve akronimler
Bağlantılı beceriler	Malî gereklilikler	Özgün durum çalışmaları
Öğrenci ilişkisi	Dil gereksinimleri	Görevbaşı dil deneyimleri
İş özellikleri	GAYDE etkileşimi	Görevlerin gerektirdiği dil

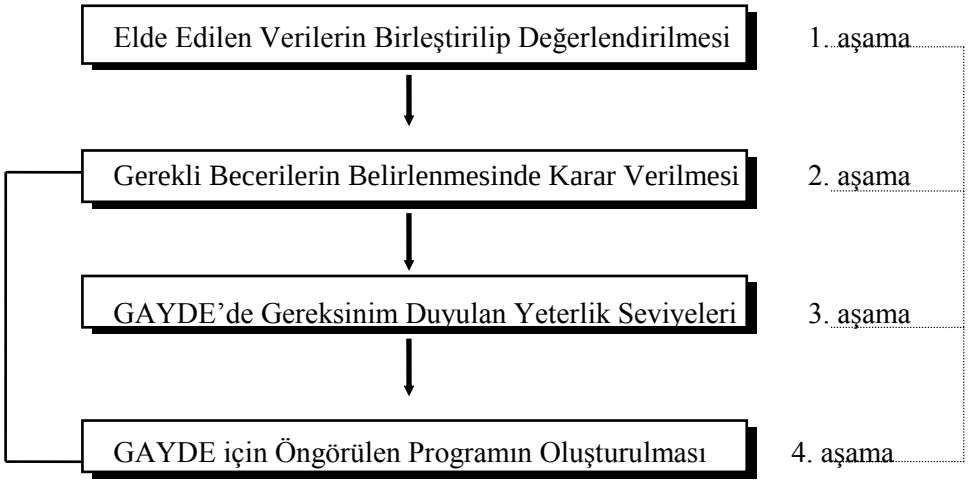

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi, gereksinimler görev, dil ve kursların verileceği kurumlar açısından çözümlenecektir. Gereksinimlerin ve gerekliliklerin tümü objektif olarak belirlenip değerlendirilmeli ki, böylece kısa ve uzun dönem GAYDE kursları bu doğrultuda oluşturulabilsin. Kursların türü, içeriği ve gerekli beceriler ve dil öğretim metodu kurumsal olarak gereksinim çözümlemesi yapıldıktan sonra belirlenecektir. Ayrıca buna bağlı olarak, daha önce bu tür görevlerde bulunmuş olan kişiler arasında bir anket[8] uygulaması da yapılabilir. Öğretilmesi hedeflenen yabancı dillerde aşağıdaki gibi değişik amaçlar için farklı kurslar ve kurs programlarının düzenlenmesi öngörülebilir:

a. Özel görev-amaçlı terminoloji kursları (en az üç hafta)
b. Kısaltmalara ve akronimlere dayalı görev öncesi oryantasyon kursları (iki hafta)
c. Görevlerin gerektirdiği becerilere dayalı yabancı dil kursları (okuma, dinleme, konuşma, yazma, çeviri, çevirmenlik, vs. gibi; en az oniki hafta)
d. Görevlerin gerektirdiği asıl gereksinimlere dayalı kısa ya da uzun süreli görev-amaçlı yeterlik kursları (en az onaltı hafta)

Kurs türleri, görevlerin gerektirdiği dil gereksinimlerini telâfi etmek maksadıyla artırılabilir. Doğrusu, görev amaçları doğrultusunda oluşturulacak herhangi bir programda aynı amaçlar için biraraya gelmiş AEY grupları[9] olacaktır. Bu bakımdan gereksinimler, bireyler arasında iletişim kurularak oluşturulabileceği gibi, aynı zamanda her tür değişime ve uygulamaya açık olabilecek şekilde hazırlanabilir (Girard, 1988)[10]. Bu bakımdan, herhangi bir yabancı dil eğitim programının dayandırılacağı yöntem, ortam, içerik, toplanan bilgi ve gereksinimlerin çözümlenmesi pedagojik ve dil bilimsel bir program bağlamında ele alınacaktır.

[8] Ek A'da bir anket örneği verilmiştir.

[9] Burada AEY'lerin kurslara nasıl seçileceği hususuna değinilmeyecektir. Çünkü, bu tür bir kursiyer seçimi tamamen kurumsal amaçlar ve görevin gereklikleri doğrultusunda yapılacaktır.

[10] Girard bu başlangıç safhasını **Gereksinimlerin Belirlenmesi** olarak nitelendirir.

Önceden değinildiği gibi yabancı dil eğitim programının dayandırılacağı hedefler ve amaçlar gereksinim çözümlemesi yoluyla ele alınacak ve daha çok kurs içeriğinin belirlenmesinde etkin bir rol oynayacaktır. Richard (1990:3)'ın da ifade ettiği gibi *dil öğretiminde program hedeflerini açıklamadaki bir çok hususta davranışsal; beceriye, kapsama ve tercihlere dayalı hedefleri içeren amaçlar yaygın şekilde işlenmektedir.* Bahsedilenler içerisinde içerik ve yeterliğe dayalı hedefler, gereksinimlerin çözümlenmesinden sonra ele alınacaktır. Çünkü, öngörülen görev-amaçlı kurslara katılacak yetişkinler, kurslardan önce temel yabancı dil eğitiminden geçirilecekler ve de GAYDE'nin gerektirdiği dilbilimsel becerileri ve yeterlik düzeyini elde etmeleri de beklenmektedir. Sonuç olarak, dilbilimsel beceriler görev özellikleri doğrultusunda belirlenecek ve AEY'lere, gerekli yeterlik seviyesini elde etmelerine yardımcı olacak dil eğitimi, gereksinim çözümlemesinden, kurs hedeflerinin ve kurumsal beklentilerin belirlenmesinden sonra verilecekti

IV.Gayde Kurslarının Özellikleri ve Yürütülmesi

GAYDE temel olarak özel amaçlar doğrultusunda düzenlenecek yabancı dil eğitimi olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle GAYDE'nin özelliklerini belirleyen unsurlar şu şekilde sıralanabilir:

a. Özel maksatlarla oluşturulan askerî görevler
b. Görev yerleri ve yabancı dil gereksinimleri
c. Görevlerin özellikleri
d. Görevlere personel seçimi ve yabancı dil geçmişleri
e. GAYDE öncesi yabancı dil eğitiminin türü, kapsamı ve süresi
f. Görevlere ilişkin özel terminoloji, kısaltmalar ve akronimler
g. Görev yerlerinin tanınması gayesiyle uluslararası karşılıklı işbirliği ve personel değişimi
h. Yabancı dil eğitiminin içerik, süreç ve yeterlik seviyesi ile en gerekli olan dil becerisi
i. Görev oryantasyonunu sağlayan özel ve askerî temel dil eğitimi
j. GAYDE için öğretmenlerin seçimi ve eğitimleri.

Bu saydığımız unsurlar belirli oranda artırılabilir ancak, daha fazla detaylı düşünmek yerine, konuyu özgün hâle dönüştürmek bir ölçüde GAYDE'ni oluşturacak programı düzenlemeye engel teşkil edebilir. Öte yandan yukarıdaki hususları idareciler ve kurs programı düzenleyenler için GAYDE'nin hedefleri olarak değerlendirmek de mümkündür.

GAYDE'nin uygulanmasına gelince, kurumların, idarecilerin, öğretmenlerin ve kursiyerlerin bizzat kendilerinin takip etmek zorunda oldukları birçok prensip mevcuttur. Bu prensiplerin başında askerî görevlerin özellikleri gelmektedir çünkü, kurs kapsam, süreç ve özellikleri bunun üzerine kurulabilir. Her şeyden önemlisi gereksinim çözümlemesinin tam ve eksiksiz olarak yapılıp yürütülmesi prensipleri belirlemede yardımcı olacaktır.

Görevlere dayalı kursların çeşitliliği, kursların oluşturulmasında değişik etmeknler, kursların değişken, uygulanabilir kısa ve uzun yabancı dil programından oluşan plot çalışmaları da gerektirebilir. Ayrıca bu genel bir yabancı dil programı çalışması olarak da yorumlanabilir ve kursların oluşturulması için belirli bir uygulamadan sonra AGAYDE gereksinimlerinin değerlendirilmesinden hedefler ve amaçlara, programın kurumsal içeriğinin özelliklerine kadar sistemli bir şekilde ilerleme kaydetmelidir. Bu bakımdan, Taba (1962:12)'nın eğitim programı oluşturmadaki modeli GAYDE'nin oluşturulmasında da yardımcı olacaktır:

İlk aşama: *Gereksinimlerin belirlenmesi*
İkinci aşama: *Hedeflerin tesbiti*
Üçüncü aşama: *Kapsamın belirlenmesi*
Dördüncü aşama: *İçeriğin düzenlenmesi*
Beşinci aşama: *Öğrenme deneyimlerinin seçimi*
Altıncı aşama: *Öğrenme deneyimlerinin düzenlenmesi*
Yedinci aşama: *Neyin değerlendirileceği ve değerlendirme biçimlerinin seçimi* (Richards,1990:8)

Yukarıdaki aşamalara sekizinci olarak da görev özellikleri ve değerlendirilmesi ilâve edilebilir.Bununla beraber bu husus görevin gerektirdiği yabancı dil hedefi ve hedeflerin belirlenmesinde ele alınabilir. Bu bağlamda kurumsal amaçlı kendi GAYDE prensiplerimizi şu şekilde özetlemek mümkündür:

a. Görev ve görev yerlerinin değerlendirilmesinden sonra tesbit edilen kurs türleri
b. Kursların özelliğine göre hedeflerin belirlenmesi
c. Kurs içeriği ve terminoşoji seçimi
d. Beklenen yetenek seviyeleri, kurs seviye ve kapsamına göre seçilmiş içeriğin düzenlenmesi

e. Öğretmenlerin seçimi ve kurslara oryantasyonu

f. Kullanılabilecek mevcut deneyimler ve özgün yabancı dil eğitim malzemeleri

g. Görevlerin gerektirdiği yeterlik seviyelerinin gerçekçi bir yaklaşımla değerlendirilmesi

h. Terminoloji ve kısaltmalara dayalı pilot programlar ve görevlere ilişkin gereksinimlerin yerine getirilmesi için kısa dönem kurs hedefleri

GAYDE için bu ilkelerden sonra bir başka aşama programın oluşturulması ve yabancı dil eğitiminin görev amaçları doğrultusunda değerlendirilmesi olacaktır. Özetle her görevin hedeflerine bağlı olarak kurs kapsamı, süresi, gerekli olan dil bilim becerileri ve yeterlik seviyeleri belirlenebilir, arzu edilen programın oluşturulması bu amaçlar doğrultusunda yapılabilir.

V.Sonuç

Yabanı dil eğitiminde program oluşturulması, eğitimin belirli bir yerinde ele alınan faaliyet olmaktan çok, ilk başlarda yer almaktadır ve ilk aşamadır da denebilir. Özgün biçimde ele alınmış ve planlanmış bir programın başarılı bir dil öğrenimine yardımcı olması kaçınılmazdır. Bu nedenle, çalışmamızda GAYDE'de gereksinim çözümlemesi ve değerlendirilmesi önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü GAYDE, askerî yetişkinlerin yürüteceği görevlerde gerekli dil becerilerini elde edebilmelerini sağlayabilecek oldukça değişik bir çalışmadır. GAYDE'de asıl önemli unsur, bu tip bir görev-amaçlı programın oluşturulmasını sağlayacak olan gereksinim çözümlemesidir. Ayrıca, değişik tür ve kapsamlı görevlerin oluşu farklı pilot programlar gerektirecektir ve AEY'ler görev yerlerine gönderilmeden önce gerekli olan yabancı dil becerilerini elde etmiş olacaklardır. Buna ilâveten öğretmen seçimi ve kurs içeriğinin belirlenmesinin de önemi büyüktür. GAYDE askerî yetişkinlerin sadece yabancı dili bu amaçlar doğrultusunda elde etmelerini değil aynı zamanda verilen görevlerin de en iyi biçimde yerine getirilmesini de amaçlamaktadır. Çünkü dil öğreniminin asıl amacı verilen uluslararası görevlerin gerektiği gibi yerine getirilmesidir. Bu açıdan öngörülen program, görev yerlerine ve görevlerin kapsamlarına daha çok yer verecektir. Bunun dışında bir başka etken faktör ise görevlerin değişkenliği ve bundan doğan farklı gereksinimlerdir. Ancak, iyi bir dil eğitiminin etkin bir şekilde yerine getirilmesi ve hedeflenen amaçların başarılmasında tek etken olduğu bilinen bir gerçektir.Çünkü bilgi güçlü bir silâh ve iyi bir savunmadır.

Kaynakça

…… Applied Language Learning 1989. Volume 1. Number 1. Defence Language Institute.Foreign Language Center. Monterey.

…… Applied Language Learning 1991. Volume 1. Number 1. Defence Language Institute.Foreign Language Center. Monterey. s. 1-22.

…… BILC Conference Report 1991. Bundessprachenamt Hürt-Germany. s.15-30

…… BILC Conference Report 1995. Bundessprachenamt Hürt Germany. s.83-88

Brumfit, Christopher. 1984a. Communicative Methodology in Language Teaching. The Role of Fluency and Accuracy. C.U.P. Cambridge.

……. 1994b. General English Syllabus Design (Curriculum and Syllabus Design for theGeneral English Classroom). Pergamon Press. Oxford.

Chastain,Keneth.1976. Developing Second Language Skills. Theory to Practice.Houghton Mifflin Co. Boston.

Demirel, Özcan. 1992."Approaches to FLT Curriculum Design" Second ELT Conference. Ankara.

Els, Theo Van, et.al. 1984. Applied Linguistics and the Learning and Teaching of Foreign Languages. Edward Arnold (Publishers). London.

Freeman, Diane-Larsen. 1986. Techniques and Principles in Language Teaching. O.U.P.Oxford.

Finocchiaro,Mary and Christopher Brumfit. 1983. The Functional-Notional Approach-From theory to Practice. O.U.P.

Girard, Denis. 1988. Selection and Distribution of Contents in Language Syllabuses. Council of Europe. Strasburg.

…… .Kara Kuvvetleri Lisan Eğitim Yönergesi. KKY 164-2. 1995.

Littlewood, William. 1981. Communicative Language Teaching- an introduction. C.U.P. Cambridge.

Mumby, John. 1978. Communicative Syllabus Design. C.U.P. Cambridge.

O'Malley, J. Michael and Anna Uhl Chamot. 1990. Learning Btrategies in Second Language Acquisition. C.U.P. Cambridge.

Richards, Jack C. 1990. The Language Teaching Matrix. C.U.P. Cambridge. s. 1-2, 8-9.

Richterich, Rene. 1983. Case Studies in Identifying Language Needs. Pergamon Press. Oxford.

……. TSK Personelinin Yabancı Dil Bilgisini Tesbit Yönergesi. MY 52-3(A) Gnkur. Basımevi 1995.

Tuncay, Hidayet. 1993. A Suggested Syllabus Design, Adult Foreign Language Learning and Proficiency Testing in the Military. Unpublished Ph.D. Thesis. Gazi University. Ankara.

…… 1995. “Yabancı Dil Eğitiminde Değişen Perspektif-GAYDE” Silâhlı Kuvvetle Dergisi. Ocak. Sayı 343.
William, D.A. 1978. Notional Syllabuses. O.U.P. Oxford.
Yalden, Janice. 1987a. Principles of Course Design for Language Teaching. C.U.P. London. s.79. 85-101.
…… 1987b. The Communicative Syllabus: Evaluation, Design and Implementation. Prentice-Hall International Ltd. London.

EK-A

YURTDIŞI KISA VE UZUN SÜRELİ GÖREVLERDE BULUNAN PERSONELİN YABANCI DİL (İNGİLİZCE) BİLGİSİNİ DEĞERLENDİRME ANKETİ

1. Adı ve Soyadı (İsteğe bağlı) :
2. Rütbesi ve yaşı :
3. Medenî hâli :
4. Görevli bulunduğu ülke :
5. Görev süresi :
6. Görev amacı :
7. Görev tarihleri :
8. Göreve gitmeden önce yabancı dil eğitimini hangi kurum ya da kuruluşta aldınız? Süre ne kadar ve yeterli miydi?

9. Yurtdışına göreve gittiğinizde mevcut yabancı diliniz yeterli miydi? (Eğer cevabınız “Hayır” ise nedenini yazınız.)
a. Evet ( ) b. Hayır ( )
10. Mevcut yabancı dilinizin yanında askerî terminolojiye gerek duydunuz mu? (Cevabınız “Evet” ise neden?)
a. Evet ( ) b. Hayır ( )
11. Görevli gittiğiniz ülkenin kültürünü yadırgadınız mı yoksa hemen benimseyebildiniz mi? (Kültür şokunu yaşadınız mı?)
a. Evet ( ) b. Hayır ( )
12. Bulunduğunuz ülkenin kültürünü öğrenmiş olsaydınız yabancı dil konusunda yine herhangi bir güçlükle karşılaşır mıydınız?
a. Evet ( ) b. Hayır ( )
13. Sizce yurtdışı göreve gidecek olan personelin yabancı dil eğitimi nasıl olmalı?
( ) a. Terminolojiye dayalı
( ) b. Konuşma ve okuma, anlama ağırlıklı
( ) c. Yazmaya ve sadece anlamaya yönelik
( ) d. Dört beceriyi kapsayan ve iletişim amaçlı dili kullanmaya dayalı
( ) e. Diğerleri (açıklayınız)
14. Yurtdışı göreve gitmeden önce almış olduğunuz yabancı dil eğitimi şunlardan hangisi olmalıydı?
( ) a. Gramer ağırlıklı bir eğitim
( ) b. Dört beceriyi kapsayan bir eğitim
( ) c. Sadece görev-amaçlı terminoloji ve konuşma ağırlıklı
( ) d. Özgün dokümanların kullanıldığı dili doğal ortamda kullanmaya yönelik
15. Katılmış olduğunuz resmî ya da özel toplantı, kokteyl, görüşme, alışveriş ve kişisek sohbetlerde bulunduğunuzda kelime yetersizliğinden zorluk çektiniz mi? (“Evet” ise sebepleri nelerdir ve hangi konuya ait kelimeler?)
a. Evet ( ) b. Hayır ( )
16. Sizce yurtdışına gidecek olan personel önceden belirlenip daha somnra mı yabancı dil eğitimine tâbi tutulmalı? Neden?
a. Evet ( ) b. Hayır ( )
17. Yabancı dil öğretimi görevlerin en iyi şekilde başarılması için şu kavramlardan hangisine dayalı olmalıydı?
( ) a. Özel-amaçlı yabancı dil eğitimi
( ) b. Görev-amaçlı yabancı dil eğitimi
( ) c. Genel-amaçlı yabancı dil eğitimi
( ) d. Askerî terminolojik-amaçlı yabancı dil eğitimi
( ) e. Diğerleri (açıklayınız)
18. Göreviniz esnasında yabancı dilin kullanımı ve uygulanmasıyla ilgili olarak güçlük çektiğiniz kavram ve hususlar oldu mu? (“Evet” ise lütfen açıklayınız.)
a. Evet ( ) b. Hayır ( ) c. Bazen ( )
19. Yurtdışı görevde bulunduğunuz ortamda yabancı dili gerektiği gibi kullanabiliyor muydunuz?
a. Evet ( ) b. Hayır ( ) c. Bazen ( )